

PUNCT

No. 4

REVISTĂ DE ARTĂ CONSTRUCTIVISTĂ INTERNAȚIONALĂ

DIRECTOR: SCARLAT CALLIMACHI

13 DECEMBRIE 1924

REVISTA „PUNCT”.

În primul număr al acestei reviste de artă nouă, n'am scris, după obiceiul pământului, un cuvânt introductiv sau explicativ. Forma și tendința ei au fost destul de clare pentru a nu necesita o prefață îmbâcsită de tot felul de teorii și promisiuni. Am rupt orice legătură cu arta trecutului, căci secolul nostru de emoții puternice și fulgerătoare are nevoie de forme noi pentru manifestările lui de artă. Nu putem continua a făuri opera de artă după rețetele și tehnicile vechi, să zicem mai bine învechite, căci majoritatea așa zișilor paseiști, nu sunt decât mediocri fotografi ai premergătorilor lor geniali. Pentru a distruge această plagă a diferitelor arte, nu putem decât uza de mijloacele cele mai violente pentru a săpa o prăpastie cât mai adâncă între operele artiștilor constructiviști și operele degenerare ale artiștilor sterpi, cari se sbat în propriul lor glod, făcând semne desperate, stupide, comice, pe care le numesc senzații vizibile de artă. Trebuie să distrugem, cu riscul violențelor și exagerațiilor inerente unei revoluții.—fie ea și în artă—toate creațiile submediocre fie în pictură, fie în literatură, fie în sculptură și muzică. Trebuie să sădim în privirile speriate, revoltate, ale publicului, plăcerea contemplării a formelor noi de artă. Trebuie să facem, încetul cu încetul, ca iubitorii de artă să huiduiască, din proprie inițiativă pe toți fotografi, pe toți inițiatorii, pe toți impotenții artei paseiste. (Am întrebuințat poate greșit cuvântul de „artă”, în ultima parte a frazei alăturate, căci: fotografia, plagiatul, imitația, nu sunt specii de artă).

Țara noastră din diferite cauze nenorocite n'a putut avea o artă proprie, originală. În pictură, în literatură, în muzică. artiștii noștri au fost influențați de diferite elemente străine. Invațiile barbarilor, ocupațiunile străine, revoluția dela 1848, au distrus în mare parte, germenii din sufletele celor câțiva aleși. Unii au putut cu toate acestea, supraviețui puțin și astfel avem și noi câteva încercări de artă.

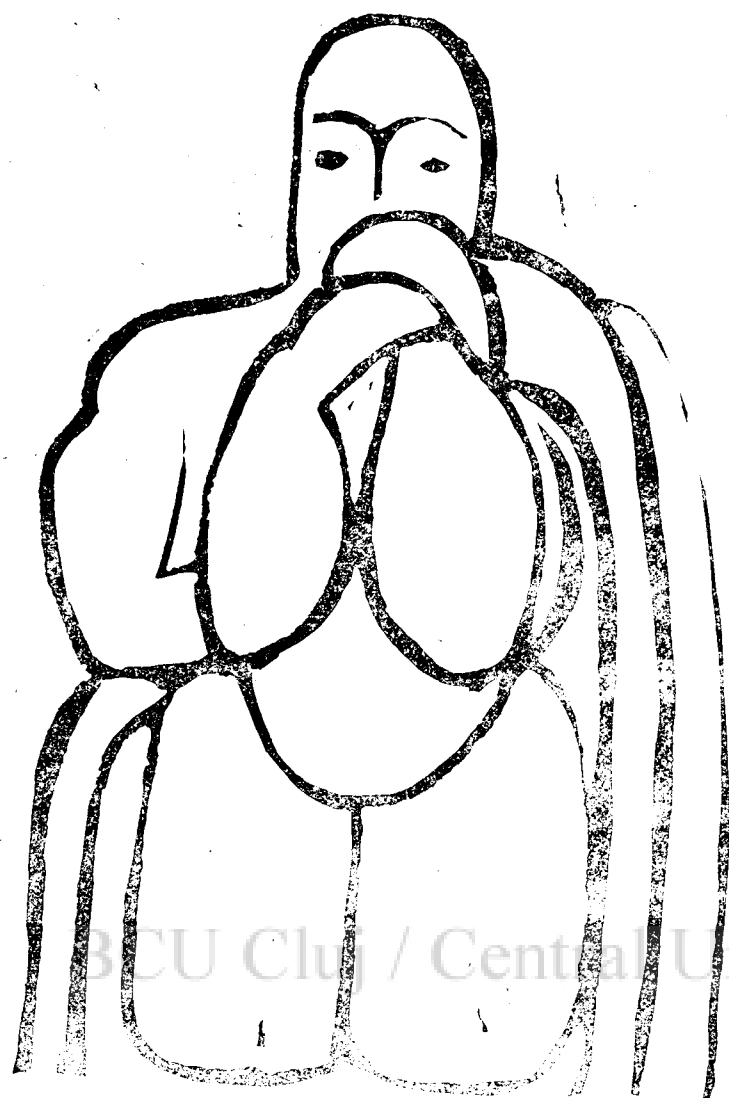
Astăzi, însă, când situația noastră, a Românilor, este cu totul alta, numai putem tolera astfel de imitații în domeniul artelor. Printr'o muncă grea și îndelungă, vom distruge toți viermii infectați și descompuși, cari sug și murdăresc arta noastră. Vor dispărea mulți dintre acei, cari se bucură, astăzi încă, de admirația unor elevi de școală, de aplauzele unor bucătărese, de articolele unor scribi necinstiți și incompetenți. Trebuie să dispară, în fine, autorii dramatici de felul lui Camil Petrescu, lui A de Hertz, etc. mai sunt mulți, trebuie să dispară autorii de romane ca d-na Lucia Mantu, Brătescu-Voinești și poeții școlii poporaniste, naționaliste, etc. Trebuie să dispară tot ansamblul pictorilor noștri academici. Epoca lor a trecut. Fotografia a făcut progrese uimitoare.

Vrem artă nouă într'o țară liberă și nouă. Noi nu avem nici pretextul tradițiunii în artă, încât ne este mult mai ușor ca altor popoare, să apucăm pe drumul acesta necunoscut al formelor noi. Celor slabi și învechiți în veșminte, le zicem tare: *Vae-Victis!*

Construcție de: MARCEL IANCU

SCARLAT CALLIMACHI

Linoleum de: MILICA PETRASCU

DRUMURI

*O stea pe tâmpla din Ardeal
e muntele sau e vreun voevod
cã sperie-se câinii stânelor
și aerul se turburã ca gârlele?*

*Drumurile tari din munți scoboarã la
hanuri de lemn
auzi povești dela hotare vechi
și între opa'țe vioara flnutului.*

*Ai zis: pe strune romanța cea nouã pregetã
ca cel ce învață danțul pe frânghie.*

1915

I. VINEA

DELIR.

Un șgomot sânger
de clopote lovite
cu urã.

Pe zidurile catedralei
se prãbușiau, în umbrã,
sfînții.

În candelabrele de bronz
danțau un ritm parfumat, schimonosit,
imense lumânãri.

Cu capul între mâini,
ca un sihastru gânditor, ședea
femeea.

Din remușcarea ei incestuoasã
se prãbușiau, pe piatrã,
rugi.

Și Christul tragic
privia,
spre sfînți, cu ochi închiși de adormit.

Un șgomot sânger
de mitraliere
și de urã.

SCARLAT CALLIMACHI

Petrograd.

RELIEF.

Mai știi brãtara țipãtului
în pasãre de cerneluri verzi?
Pleoapã în compoziție velinã
inimã în fular de mãtasã
ultimul proiecter sfãrșit.
Stins ecran melancolia Mikado-ului a priceput,
port imaginea ta
în albumul cu triunghi și papagali postumi.
În scoarța vioara
prin lotuși de undelemn elin,
descinde din zãvor de cifrã invulnerabilã
cãntecul de platina chirilicã
pentru orașul cu șoșoni de muselin.
Când zãpezia ca într'un inel de Vladivostok
streșini au țesut swetere englezești
serpentina fãrã efect
lunã de bumbac.
În compas motani domnești cu ecou de teracota,
vino prin insomnia de celuloid
la brațul cirezilor cioplite de reni.
Acceleratul mixt sfãșie pathefon pe șosea
calendarul țu-a imprimat duminici de tincturã de iod
pentagonul erețiilor însereazã în infuzia de ceai

STEPHAN ROLL

PUNCTE.

Près de son écho la voix s'est couchée.

Des anges m'ont accompagné à pied jusqu'à la barrière de la ville, ou ils sont disparus comme des coups de bâton.

Le crapaud pointiliste monte à la surface du bassin parmi les yeux crevés de sa respiration près de l'abcès de ses regards stagnants.

Puis il chante comme le coucou.

Le coq s'arrachant les pavots crispés de sa tradition lyrique.

Mon nombril a perdu son regard.

I. VINEA

VIZIUNE.

„Si tremură tăcerea
în mările de gheață.

Pe umbre de lumină
nenumărate păsari gem.

În cerul planetar
al orelor polare
se mișcă paralizic
viziunea vieții noastre.

1922

SCARLAT CALLIMACHI

Priveliști pentru o Domniță medievală.

Blazon

Pădure smaraldina, pe care fremătase
Amurgul unui soare temut de hiacint,
Și crimi de'nșingurare-sau limpede mătase.
În glastre chinuite de-un glorios argint

Castel cu ziduri moarte și trudnice arcade,
Și zare biruită de-un lăaturalnic drum;
(—Privește-adâncă noapte cum, fără margini, cade
Pe liniștea cu stele cucernice de scrum).

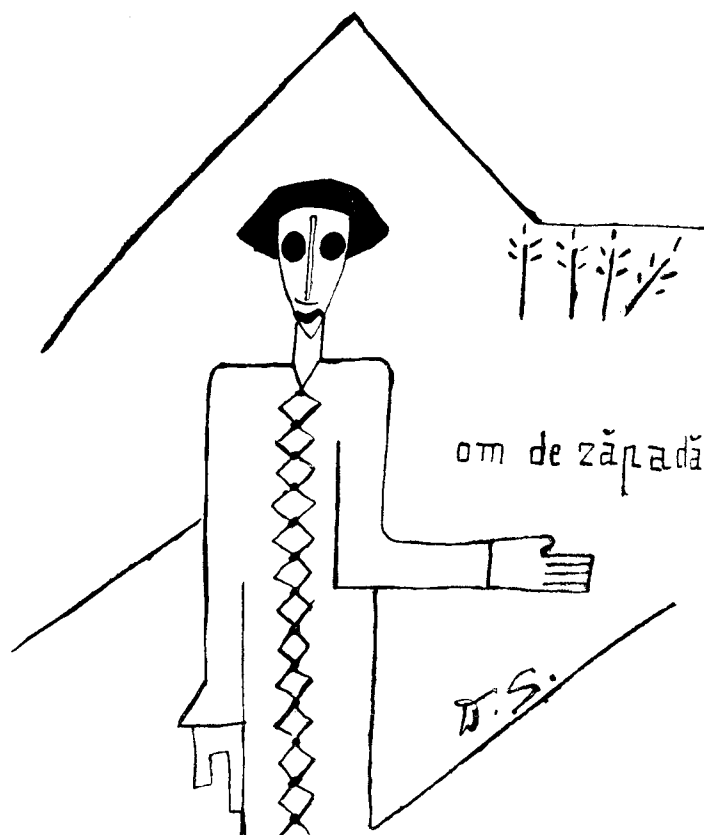
O stranie și verde cunună de ferigă
Umbrind, pe culmi de aur, regatul fără nor.
Și puncte mohorâtă, în searbădă verigă;
Pe-un neted turn de stâncă; amarul Koh-I-Nor.

—Acolo, inserarea e cea din urma țară
Cu lebede cărunte și lacuri de safir;
Căci vremuri de'ntuneric, spre tine, se'nălțară
Mărindu-ți amintirea cu'n negru trandafir.

Povești nelămurite, prin gândul tău, gemură,
Înfiorând, albastru, un sbor necunoscut;
Resfrângeri potolite undi-vor sub armură,
Și neguri vor descinde pe gârbovul meu scut

Încât, prin întomnarea cărărilor înguste.
Când luna va descrește pe-un vânăt orizon,
Spre calda cruciadă a zorilor auguste
Voi rătăci, fugarnic, eternul tău blazon.

MIHAIL COSMA

Desen de DIDA SOLOMON

„EXPOZIȚIA CONTIMPORANULUI”.

Notăm că prima manifestare de artă internațională postbelică ne aduce azi „Contemporanul”. Știm cu ce sacrificii și greutatea se realizează azi așa ceva și salutând pe cei sosiți prin cele câteva bucăți de artă în mijlocul nostru exprimăm regretul că nu găsim nici Franța nici Italia reprezentată.

Servranckx (Anvers), expune 5 pânze de o expresie mecanică rece construite cu o sensibilitate de inginer.

M. Darimont (Liege), factură de sensual construcție legeră și linie puternică și inventivă.

Josef Peeters (Anvers), gravură îi e fără îndoială modul cel mai sigur de expresie, caracter declamatoriu, pasiune pentru materiale noi de efect (foi de aur, argint etc.).

Lempereur Haut (Liege), portretist iscusit și gravor.

Kurt Schwitters (Hanovra), șeful și directorul întregii mișcări „Merz”, expune un album de litografii în culcri, aspect nou, efecte tipografice mai greu de descifrat pentru că sunt „Merz”.

Hans Arp (Zürich), cel mai puternic fantast al modernilor germani gravuri stilizate și simplitate până la suflet de copil.

Paul Klee (Münich), singurul liric al Germaniei trimite un desen sensual conturat de o linie șubredă dar plină de emoții colonistice și nuanțe hipersensibile.

A. Segal (Berlin), pictură din diferite epoci, preocupat de înstrăinarea ramei într'un tablou caută să-i împărtășească din conținutul operei! Construcție frumoasă desen.

W. Egeling (Suedia), arată 3 deseneuri remarcabile din primul film abstract. Cu aceasta s'a rezolvit în arta nouă și tabloul în timp.

H. Richter (Berlin), unul din cei mai iscușiți desenați germani, expune 2 deseneuri caracteristice din 1915.

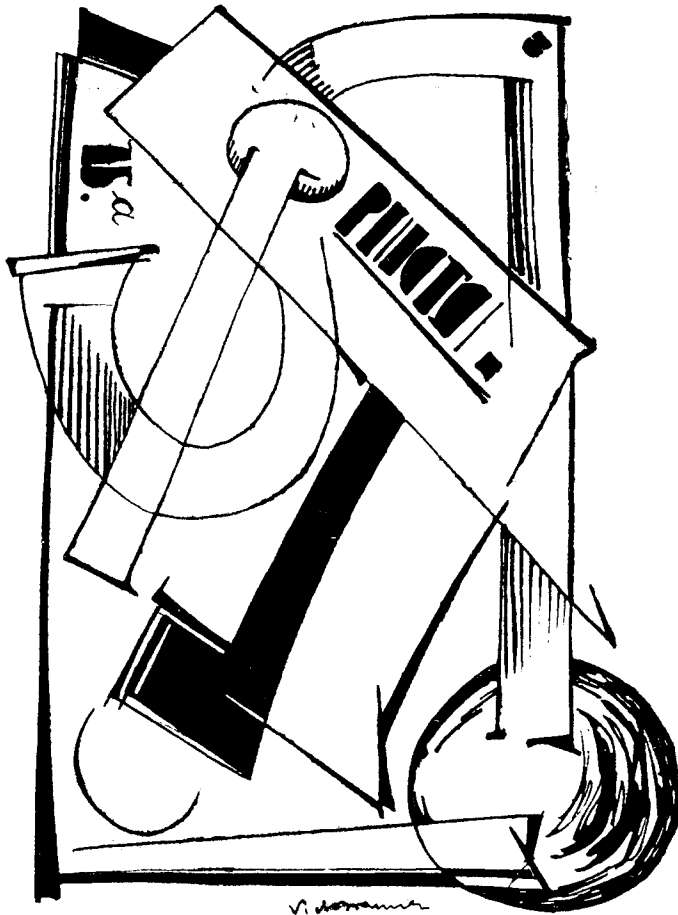
Szcuka Zarnover (Polonia), expun câteva planșe desen linear emoții de atelier modern.

Jakleck (Belgrad), unul din cei mai iscușiți zenitiști reușește să se impue prin câteva lipituri sensibil create

L. Kassak (Viena), poetul ungar din exil a trimis 3 picturi mici cari rivalizează și cu cele mai de seamă bucăți din expoziție. Construcție, culoare echilibru și chiar știință multă.

Ch. Teige (Praga), deseneuri sensibile independente adevărind un talent real tânăr și impulsiv.

S. C.

Construcție de: VICTOR BRAUNER

ETUVA.

D. Teodorescu-Sion a găsit o fițuică zilnică, în care să-și verse balele pompierismului. În loc să-și scrie părerile despre arta constructivistă, D. Teodorescu-Sion ar face mai bine să-și aprofundeze desenul și coloritul.

„Rampa” anunță că D. Soare Z. Soare montează revista „Pân'aci”. Suntem fericiți că marele nostru regizor și-a ales, în fine, o piesă demnă de talentul său. Suntem siguri, că de data aceasta va obține aplauze bine meritare.

Pe afișele Teatrului Național continuă prostituarea numelor din tragediile antice. Albanezul tot mai desfide publicul cu braga sa națională. Strigătele, hohotele, urletele, fulgerele, ciuma și tifosul exantematic, gădilă timpanele spectatorilor noștri naționali-Bucătăresele, în haine de duminică, saltă din buricuri la fiecare scenă emoționantă. Sunt fericite, căci arta lor supremă a fost realizată, *cu geniu*, de D. V. Eftimiu. Nu ne miră de loc paginile de critică favorabilă, publicate în multe ziare. Geniul marelui nostru dramaturg s'a coborât în pântecul multor critici. Au fost sături și au scris cu talent. Așteptăm, cu nerăbdare, viitoarea tragedie, în cinci menopauze, a D-lui Victor Eftimiu.

Ziarul „Cuvântul” dă naștere, odată pe săptămână, unui foetus literar. Trimetem sincerile noastre felicitări, părinților. (Să nu se supere d. Cesar Petrescu că n'avem loc să vorbim și despre el, în această rubrică).

UBU-ROI

CONSTATĂRI.

Observăm într'un recent articol împotrivirea pe care o întâmpină adevăratele talente precum și opera de artă, în cadrul nepregătit al Teatrului Național. Deplăngeam exhibițiile de pa-nopticum trist ale d-lui Soare Z. Soare și făceam constatarea — mărturisită indirect — că Teatrul Național prezintă, în afara câtorva excepții (Maria Fillotti, Ana Luca, Dida Solomon, Natașa Kirovici), insuficient înzestrate elemente feminine. Într'adevăr un fapt trebuie reținut: la Teatrul Național elementul masculin e mult superior celui feminin. Admirabilei generații: Bulfinski, Ciprian, Sârbul, Manu, cu greu i s'ar putea găsi corespondențe între artiște. Generația anterioară acestora s'a manifestat în acelaș sens. Fa-langa extraordinară: Nottara Brezeanu Soreanu Morțun (magi-stralul Morțun) demonștră aceiaș disproporție între cele două elemente.

Constatarea ar putea fi îngrijorătoare pentru teatrul românesc dacă nu ne-am gândi că lipsa temperamentelor mari feminine nu e datorită într'atât netalentelor, cât prețuirii tiparului mediocru și mai ales protecționismului nenorocit, de multă vreme întronat la Teatrul Național. Sistemul e minuțios aplicat: artiștilor cu adevărate însușiri nu li se dau roluri; faptul e tot atât de exact pentru actori cât și pentru artiște.

De altfel, e în aceasta aplicarea unui principiu cunoscut: pentru școala politehnică sau Facultatea de medicină se cere studenților un an preparator. În regulamentul Teatrului Național ar trebui prevăzuți legal cei zece ani preparatori de mediocrizare.

Sunt câteva luni decând d. Corneliu Moldoveanu a descins la Teatrul Național printr'un act de voință: concedierea a o sumedenie de actori cari, după părerea D-sale, n'ar fi fost utili scenei. Totuși, pe adevărații sinecuriști d. Moldoveanu și i-a păstrat. Între concediați erau și dintre cei, cărora incredințându-li-se roluri ar fi devenit utili. La Teatrul Național însă, rolurile se impart sub oblăduirea unor principii străine de artă. Lucrul e notoriu, scandalizarea ar fi de prisos. Și totuș voi cuteza să gândesc la adevărata primenire pe care d-nul Moldoveanu nu o încearcă. Sunt o serie întreagă de actori buni cari n'au jucat mai deloc în stagiunea aceasta, alții chiar, n'au apărut pe scenă încă din trecute stagiuni, De pildă d-nii Vraca Tâlvan, Valentineanu. E inutilă o listă. Sunt atât de mulți, încât, uniți, ar putea impune directorului revendicări serioase. Dece nu o fac?

Până atunci însă ei vor fi îndepărtați treptat. Porțile scenei li se vor închide, pe nesimțite; talentul lor va rugini în umezeală ca o tablă cândva lustruită și lucioasă. Din ce în ce mai șters umbra lor va tremură printre cartoanele reprezentând anecdote scenice, temperamentul lor se va roade mâncat de molii. Și când vor fi tâmpit de-abinelea când nici o flacăra nu va mai tresări peste ei ca peste comori noaptea în munți, când glasul le va fi devenit țepos ca o perie, când silueta li se va fi incovrigat și ochii blezit ca vânzătorilor de alviță, atunci directorul cu un gest părintesc îi va strânge la sân și desigur le va da să joace.

Concluzia la toate acestea: nu talentele lipsesc, ci discernământul și bună voința directorilor.

I. VORONCA

CONTIMPORANUL

75 H. P.

DER STURM H. Walden Berlin

MERZ Kurt Schwitters Hanovra

DE STIJL T. van Doesburg Olanda

BLOK Varșovia

MA L. Kassak Viena

FEUILLES LIBRES M. Raval Paris

MANOMÈTRE E. Malespine Lyon

G H. Richter Berlin

REVISTA PUNCT

REDACTOR VICTOR BRAUNER
STR. BARAȚIEI No. 37